

Annika Tuppi

MUSIIKKIBASAARI

Musiikkikirjastojen verkkopalvelu

MUSIIKKIBASAARI

Musiikkikirjastojen verkkopalvelu

Annika Tuppi
Opinnäytetyö
Syksy 2013
Kirjasto- ja tietopalvelun
koulutusohjelma
Oulun seudun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun seudun ammattikorkeakoulu
Kirjasto- ja tietopalvelun koulutusohjelma

Tekijä: Annika Tuppi

Opinnäytetyön nimi: Musiikkibasaari - Musiikkikirjastojen verkkopalvelu

Työn ohjaaja: Pirjo Tuomi

Työn valmistumislukukausi ja –vuosi: Syksy 2013 Sivumäärä: 39 + 3 liitesivua

Opinnäytetyöni aiheena on Kirjastot.fi -sivuston alaisuudessa toimiva Musiikkibasaari (www.musiikkibasaari.fi), joka sisältää Suomen musiikkikirjastojen tarjoamia verkkopalveluita. Valitsin Musiikkibasaarin työn aiheeksi omasta kiinnostuksesta musiikkiin ja musiikkikirjastotyöhön. Musiikkibasaari on vielä uusi palvelu, joten on tärkeää tuoda esille uutta ja ajankohtaista palvelua. Työn tilaajana toimii Kirjastot.fi -sivuston toimitus. Työlle oli tilausta Musiikkibasaarin tekijöiden toimesta.

Työn tavoitteena on esitellä Musiikkibasaarin tarjoamia palveluita ja selvittää palvelun tunnettuutta yleisissä kirjastoissa. Aineistona olen käyttänyt pääasiallisesti Musiikkibasaari- ja Kirjastot.fi -sivustoja, aiheeseen liittyviä artikkeleita sekä kirjallisuutta. Aineistona on myös kysely, joka lähetettiin yleisille kirjastoille sähköisesti. Kyselyn avulla kartoitin Musiikkibasaarin tunnettuutta yleisissä kirjastoissa, jotka eivät vielä ole Musiikkibasaarissa.

Tietoperustassa käydään läpi lyhyesti kirjastojen verkkomarkkinointia, Kirjastot.fi -sivustoa sekä yleistä tietoa musiikkikirjastoista. Empiirisessä osassa esitellään Kirjastot.fi -sivusto sekä näkemyksiä musiikkikirjastojen tulevaisuudesta sekä analysoidaan kyselyn tuloksia.

Kyselyn tuloksista voi päätellä, että Musiikkibasaarin kaltaisella sivustolla on kysyntää ja kirjastot käyttävät sen palveluita melko hyvin. Kysely kuitenkin osoitti, että kaikki eivät tiedä Musiikkibasaarin tarjoamista palveluista. Palvelun markkinointia voisi lisätä, jotta se tavoittaisi ensin kaikki kirjastot ja sitten myös kirjastojen asiakkaat.

Jatkotutkimuksena voisi olla esimerkiksi käyttäjätyytyväisyyskysely Musiikkibasaarin käyttäjille.

Asiasanat: musiikki, musiikkikirjastot, verkkopalvelut, verkkotietopalvelu

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree of Library and Information Management

Author: Annika Tuppi

Title of Thesis: Musiikkibasaari - music libraries web service

Supervisors: Pirjo Tuomi

Term and year when the thesis was submitted: Autumn 2013

Number of pages: 39 + 3

The subject of the thesis is the website Musiikkibasaari (www.musiikkibasaari.fi), which includes web services provided by Finnish music libraries. Musiikkibasaari works under Kirjastot.fi website. I chose Musiikkibasaari as the subject of my thesis because of my own interest in music and music library work. In addition, Musiikkibasaari is still a new service, so I think it is important to bring out a new and contemporary service. The commissioner of the thesis is Kirjastot.fi website. There was also a demand for the work by the authors of Musiikkibasaari.

The aim is to introduce Musiikkibasaari's offered services and to find out service awareness in public libraries. The material I have used is mainly from the Musiikkibasaari and Kirjastot.fi websites, related articles and literature. The material also included is a survey, which was sent to public libraries in electronic form. The purpose of the survey was to map awareness of Musiikkibasaari in public libraries which are not yet part of Musiikkibasaari.

The theoretical background of the thesis deals briefly with web marketing of the libraries, the Kirjastot.fi website and general information about music libraries. The empirical part introduces the Kirjastot.fi website, the visions about the future of music libraries and the analysis of the survey results.

The results of the survey proved that websites like Musiikkibasaari are in demand and libraries use its services quite well. The study showed, however, that not everyone knows about the services provided by Musiikkibasaari. The marketing of the service needs to be increased so that it would reach all the libraries first and then the customers.

Further studies could include, for example, a user satisfaction survey for the users of Musiikkibasaari.

Keywords: music, music libraries, web services, online information services

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	KIRJASTOJEN VERKKOPALVELUIDEN MARKKINOINTI	8
2.1	Uudet teknologiat markkinoinnin avuksi	9
2.2	Esimerkki verkkopalveluiden markkinoinnista	11
3	KIRJASTOT.FI	12
4	MUSIIKKIKIRJASTOJEN TOIMINTA	15
5	MUSIIKKIBASAARI	18
5.1	Esisuunnitelmat	19
5.2	Vastaavanlaiset palvelut	20
5.3	Musiikkibasaarin palvelut	22
5.4	Kysy musiikista -palvelu	25
6	KYSELY YLEISILLE KIRJASTOILLE	28
6.1	Kysely ja sen toteutus	28
6.2	Kyselyn tulokset ja niiden analysointi	28
7	POHDINTA	33
7.1	Ehdotuksia Musiikkibasaarin toimintojen parantamiseksi	33
7.2	Pohdintaa opinnäytetyöprosessin toteuttamisesta	35
	LÄHTEET	37
	LIITTEET	40

1 JOHDANTO

Musiikin julkaiseminen ja CD-levyjen myynti ovat tällä hetkellä murroksessa, koska nykyään kaikki on verkkojakeluna eikä levyjä enää osteta konkreettisesti samalla tavalla kuin esimerkiksi vielä 2000-luvun alkupuolella. Levyt ostetaan digitaalisena versioina tai ladataan laittomasti ilmaiseksi Internetistä. Tämä on vaikuttanut myös musiikin lainaamiseen kirjastoista. Lainausluvut ovat laskeneet vuosi vuodelta ja musiikin lainaaminen kirjastoista on hieman vähentynyt. Silti kirjastoissa vierailee paljon ahkeria musiikin lainaajia, joille lainaan saatavat, maksuttomat levyt ja nuotit ovat tärkeitä. Digitalisoitumisen myötä kirjastot ovat kulkeneet ajan mukana ja perustaneet muun muassa Kirjastot.fi -sivuille oman, musiikkiaiheisen palvelun, jotta kirjastot voisivat tarjota entistä parempia ja monipuolisempia musiikkipalveluita asiakkaille. Verkkopalveluiden tarkoituksena on myös helpottaa musiikin tiedonhakuja.

Opinnäytetyöni aihe syntyi kiinnostuksesta musiikkiin ja musiikkikirjastotyöhön. Musiikkibasaari on uusi valtakunnallinen musiikkipalvelu, jonka tarkoituksena on tuoda yhteen kirjastojen verkon kautta tarjotavia musiikkipalveluita ja pyrkiä siihen, että kaikki musiikkiaiheinen verkkomateriaali voisi löytyä yhdestä paikasta. Kun palvelu on vielä uusi, on tärkeää kiinnittää huomiota palvelun käytettävyyteen ja siihen, että palvelu saataisiin mahdollisimman hyvin esille. Opinnäytetyön tilaajana on Kirjastot.fi -sivuston toimitus, jonka alaisuudessa Musiikkibasaari on. Musiikkibasaarin tekijöiden toimesta työlleni oli myös tilausta. He haluavat selvittää, ovatko kirjastoammattilaiset tietoisia Musiikkibasaarin tarjoamista mahdollisuuksista ja kuinka palvelun markkinointia voitaisiin kehittää, jotta Musiikkibasaari saataisiin myös kirjaston asiakkaiden tietoisuuteen.

Opinnäytetyöni tarkoituksena on kuvata Musiikkibasaari-verkkoportaalia keräämällä relevantti tieto sen syntyhistoriasta ja sisällöstä, joita käsittelen luvussa 5. Työn tarkoituksena on myös pohtia, miten Musiikkibasaarin tarjoamia palveluita voitaisiin markkinoida paremmin myös kirjastojen asiakkaille. Tätä tarkoitusta varten tietoperustaan on kerätty sekä kirjastojen että verkkopalveluiden markkinointiin liittyvää aineistoa. Markkinointia käsittelen luvussa 2. Lisäksi tilaajan toiveesta toteutin kyselyn kirjastoille, jossa kartoitetaan Musiikkibasaarin käyttöä ja tunnettuutta yleisissä kirjastoissa.

Musiikkibasaari-aiheeseen liittyen on tehty aikaisemmin opinnäytetyö (Mäkelä, H. 2011), jossa tutkittiin Musiikkibasaarin tulevia palveluita ennen verkkopalvelun julkistamista. Lisänä opinnäytetyössä oli tutkittu, mitä tietoa suomalaiset yleiset kirjastot antavat musiikkipalveluistaan kotisivuillaan. Opinnäytetyöni on jatkotutkimus samasta aiheesta. Oli mielestäni tärkeää tehdä samasta aiheesta toinen opinnäytetyö ja selvittää, miten Musiikkibasaarin toiminta on lähtenyt toimimaan julkistamisen jälkeen, mitä ongelmia sivuilla on, miten toimintoja voisi kehittää ja voisiko sivuille löytyä uusia, ajankohtaisia palveluita kirjastoille tehtävän kyselyn myötä.

Opinnäytetyöni olennaiset tutkimusongelmat olivat miten Musiikkibasaari on syntynyt, millaisia palveluita se tarjoaa, mitä ongelmia palvelussa esiintyy ja miten sitä voisi kehittää? Lisäksi pohdin, miten Musiikkibasaaria voitaisiin markkinoida myös kirjastojen asiakkaille? Kyselyn avulla kartoitan Musiikkibasaarin tunnettuutta yleisissä kirjastoissa. Kysely lähetettiin 46:lle, yli 10 000 asukkaan kuntien- ja kaupunkien kirjastolle, jotka eivät ole vielä Musiikkibasaarissa. Kyselyyn vastasi 18 kirjastoa. Analysoin kyselyyn tulleet vastaukset ja käsittelen vastauksia luvussa 6.

2 KIRJASTOJEN VERKKOPALVELUIDEN MARKKINOINTI

”Markkinointi käsittää kaikki yrityksen tai organisaation ulkoiset toiminnot, joilla pyritään lisäämään myyntiä tai tuotteiden houkuttelevuutta. Markkinointi kattaa myös yrityksen valitsemat kohderyhmät, joille se suuntaa tuotteensa ja palvelunsa.” (Helinsky 2012, 13.)

Kirjastoilla on tapana markkinoida kirjaston tarjoamia palveluita usein verkkosivuillaan, mutta useiden käyttäjätutkimusten jälkeen on selvinnyt, ettei verkossa markkinoituja palveluita tunneta niin hyvin kuin luullaan. Palveluita kannattaa markkinoida muuallakin kuin verkossa. (Almgren & Jokitalo 2010, 108.)

Helinskyn mukaan kirjaston markkinoinnin tavoitteena ei ole voiton tavoittelu vaan että kirjasto tuotaisiin tutuksi mahdollisimman monelle ihmiselle. Tavoitteena on, että mahdollisimman monet tuntisivat kirjaston ja sen tarjoamat palvelut. (Helinsky 2012, 13.) Kirjaston markkinoinnin tulisi perustua ennen kaikkea asiakaslähtöisyyteen, jolloin sen tulisi edistää kirjaston asiakkaiden ja kirjaston välistä vuorovaikutusta. Monipuolisesti käytettynä Internet-markkinointi ja viestintä tarjoavat kirjastoille tähän hyvät mahdollisuudet. (Haasio 2012, 182–183.)

”Internetistä on muodostunut yksi keskeisimmistä kirjastojen markkinointi- ja viestintäkanavista.” (Haasio 2012, 182). Internet tarjoaa usein edullisen ja nopean tavan saavuttaa kirjastojen kohderyhmiä eli asiakkaita. Verkossa toimivaan markkinointiin tarvitaan kuitenkin laajaa verkkopalveluiden tuntemusta ja kykyä tuottaa sisältöjä nimenomaan verkkoon. (Sama, 182.)

Markkinoinnissa on Helinskyn mukaan neljä askelta. Ensimmäisenä on analyysi, jossa tulee pohtia, miltä asiat näyttävät nyt ja miltä ne näyttävät tulevaisuudessa. Sitten tulevat strategia, markkinasuunnitelma ja kustannuslaskelma. Pohdittavia kysymyksiä tällä askelmalla ovat mitä pitäisi markkinoida ja kenelle ja mikä on budjetti. Mitä palveluita tarjotaan ja mitkä ovat odotetut tulokset. Aikataulun tekeminen ja vastualueiden jako kuuluvat olennaisena osana tähän suunnitelmaan. Kolmas askel on toteutus. Toteutusvaiheessa analyysillä ja strategialla on merkitystä, koska jos ne on suunniteltu hyvin, myös toteutus voi onnistua paremmin. Viimeinen askel on palaute ja arviointi. Palautteen antaminen ja työn tuloksen arviointi on tärkeää, koska virheistä voi oppia. (Helinsky 2012, 18.)

2.1 Uudet teknologiat markkinoinnin avuksi

Kirjastoilla on nykyään useita, hyviä ja helppoja markkinointikanavia, jotka ovat ilmaisia. Kun sosiaalisten medioiden käyttö on kasvanut, kirjastojenkin on hyvä hyödyntää tällaisia kanavia markkinoinnissaan. Uudet teknologiat helpottavat työtä, ovat edullisia ja opettavat näkemään asioita uusin silmin. (Helinsky 2012, 108.)

Facebook on markkinointikanavana jo erittäin tunnettu. Eri maissa Facebookin käyttö vaihtelee, mutta esimerkiksi Japanissa sitä käyttävät omassa markkinoinnissaan lähes kaikki yleiset kirjastot sekä yliopiston kirjastot. Myös Suomessa Facebook on suosittu markkinoinnin väylä, koska esimerkiksi nuoret ja yhä vanhemmat sukupolvet käyttävät sitä aktiivisesti. (Sama, 109–110.) Haasion mukaan sosiaalinen media ei kuitenkaan ratkaise kirjastojen markkinointiin liittyviä ongelmia, koska markkinointi pelkästään sosiaalisissa medioissa ei tavoita kaikkia kirjaston kohderyhmiä. (Haasio 2012, 183.)

Twitter sopii nopeaan ja lyhyeen viestintään esimerkiksi sisäiseen viestintään tai vaikkapa asiakkaiden kanssa käytettäväksi. Twitter on yhteisö- tai mikroblogipalvelu. Twitterissä jaetaan 140 merkkiä pitkiä tekstejä eli twittejä. Esimerkiksi Aasiassa Twitteriä käyttävät lähes kaikki kirjastot, koska japanin ja korean kielissä käytetään vähemmän sanoja ja siellä yksi merkki vastaa noin kolmea sanaa. Twitter on siellä erityisen suosittu kirjastojen keskuudessa. (Helinsky 2012, 110.)

Blogit ovat myös erittäin suosittuja markkinoinnin kanavia ympäri maailman. Niillä tavoittaa helposti kollegoja sekä uusia asiakkaita. Uusien RSS-syötteiden (Real Simple Syndication) avulla pysyy ajan tasalla uusimmista blogimerkinnöistä, mutta RSS-virrasta huolehtii kuitenkin palvelun tuottaja, joten kaikissa blogeissa tätä ominaisuutta ei ole. Kuka tahansa voi perustaa blogin ilmaiseksi. (Sama, 110.)

Wiki tarkoittaa nopeaa. Wikit ovat verkkopalveluita, joiden sisältöjä käyttäjät voivat päivittää itse ja milloin vain. Wikit ovat siis niin kutsuttuja eläviä dokumentteja, johon voi tulla sisältöä milloin tahansa. Tunnetuin Wiki on Wikipedia, joka on maailman käytetyin tiedonhakupalvelu. Wikien ja Wikipedian lähteistä on ollut keskustelua etenkin kirjastoalalla, mutta nykyään Wikejäkin on hyväksyttyä käyttäjä apuvälineinä. (Sama, 111.)

YouTube on vuonna 2005 perustettu videojakelupalvelu, jossa käyttäjät voivat maksutta etsiä, katsoa ja ladata videoita ympäri maailman. palvelun kautta ihmiset voivat myös pitää yhteyttä, kommentoida videoita, jakaa tietoa ja inspiroida muita käyttäjiä omilla YouTube-sivuillaan. palvelu on maksuton ja sitä kautta se toimii nykyään myös markkinointi- ja viestintäkanavana useille organisaatioille. (YouTube 2013, hakupäivä 3.10.2013.) ”YouTube- ja muut tallenteet on mahdollista integroida verkkosivuille, ja niitä voi onnistuneesti hyödyntää kirjaston markkinoinnissa.” (Helinsky 2012, 113).

Flickr on verkkopalvelu, johon voi tallentaa valokuvia ja videoklippejä. Kuvia voi linkittää blogeihin, niitä voi kommentoida ja kuviin voi automaattisesti lisätä henkilöitä tai avainsanoja. Flickrin voi perustaa myös keskusteluryhmiä. palvelua on mahdollista käyttää myös useisiin älypuhelimien saatavilla sovelluksilla. (Sama, 113.)

Aloittaessa kirjaston verkkomarkkinointia ja viestintää, luodaan aluksi suunnitelma, kirjataan tavoitteet ylös ja määritellään, kuka kirjastossa tekee ja mitä. (Haasio 2012, 196). ”Verkkoidentiteetti syntyy kaikille verkon yksittäisille käyttäjille ja organisaatioille, jotka esiintyvät verkossa. Se muodostuu automaattisesti. Se, millaiseksi verkkoidentiteetti muodostuu, on kirjaston imagon kannalta keskeistä. Aktiivinen osallistuminen, statuspäivitykset ja niiden sisältö tai vaihtoehtoisesti niissä esiintyvät puutteet ja heikkoudet ovat eräitä kirjaston negatiivisen verkkoidentiteetin muokkaajia.” (Sama, 197.)

Verkkoon avataan jatkuvasti uusia, sosiaalisia medioita, mutta kaikkien niiden käyttö kirjastossa ei ole järkevää. Kirjastojen kannattaa keskittyä muutaman median käyttöön ja olla niissä aktiivinen. Suurimpia virheitä viestinnässä tapahtuu silloin, kun yritetään hallita kaikkia uusimpia välineitä, mutta ei hyödynnetä niitä tarpeeksi tehokkaasti. Jos Facebookiin perustetaan kirjastolle tai palvelulle oma sivu, sitä kannattaa päivittää aktiivisesti, jotta välineestä saa kaiken hyödyn. (Sama, 186.)

2.2 Esimerkki verkkopalveluiden markkinoinnista

Suomesta löytyy useita eri kirjastojen verkkohankkeita, joita olisi hyvä saada markkinoitua paremmin, jotta ne voisivat tavoittaa myös kirjaston asiakkaat. Niitä ovat esimerkiksi Kysy kirjastonhoitajalta -palvelu, Linkkikirjasto ja Tiedonhaun portti, mutta hyödyllisiä online-palveluita löytyy myös useita muitakin. (Almgren & Jokitalo, 108.)

Esimerkkinä toimivasta verkkomarkkinoinnista on Australian Mosmanin kunnankirjaston tapaus, jossa kirjasto halusi markkinoida kirjaston tarjoamia palveluita ja aineistoja, jotka ovat verkossa. Päivittäin samaan kellonaikaan julkaistiin Mosmanin kirjasto vs. Tietty hakukone -sivuilla kysymys, johon kirjastonhoitaja etsi vastauksen kirjaston hankkimien e-aineistojen avulla, kun taas kirjaston Internet- ja IT-kirjastonhoitaja puolestaan etsi vastauksen hakukone Googlen avulla. Verkkosivuilla kävijät äänestivät päivittäin, kumman kirjastonhoitajan vastaus oli parempi. Äänestysaikaa oli vuorokausi. Äänestäjiä pyydettiin myös kommentoimaan vastauksia. E-aineistoja käyttäneen kirjastonhoitajan vastaukset voittivat neljä kertaa viidestä. (Sama, 108.)

Kommenttien määrä ja keskustelun vilkkaus sekä Twitterin tehokkuus markkinointivälineenä yllättivät kirjaston odotukset. Sivun osoite julkaistiin kirjaston omassa twiitissä ja tämän jälkeen sitä jaettiin useita kertoja. Kilpailuviikon aikana muidenkin verkkosivujen käyttö jopa kolminkertaistui. Hanke toteutettiin ilmaisvälineillä, joten tässä on hyvä esimerkki siitä, miten pienellä budjetilla ja resursseilla voidaan tehdä onnistuvaa markkinointia, jolla on näkyviä tuloksia. (Sama, 108–109.)

Kun pohditaan kirjaston markkinointiviestintää, tulee ottaa huomioon ennen kaikkea kenelle viestintä on suunniteltu ja mitä viestinnän välineitä voidaan hyödyntää kirjaston markkinoinnissa. Viestinnässä on otettava huomioon kaikki asiakasryhmät sekä eri ryhmien toiveet ja tarpeet. Esimerkiksi sosiaalista mediaa viestinnässä käyttäen erilaisia kohderyhmiä voisivat olla esimerkiksi musiikkiosastoa käyttävät tai nuoret aikuiset. Tällä tavoin saadaan kartoitettua tietyille henkilöille tarkoitettuja viestejä ja niiden sisältö saadaan muokattua kunkin kohderyhmän toiveiden mukaiseksi. (Haasio 2012, 185.)

3 KIRJASTOT.FI

Kirjastot.fi on kirjastopalveluiden kokonaisuus, joka on kaikille avoin. Sivusto toimii kaikkien kirjastopalveluiden kotina, mistä löytyvät tiedonhakupalvelut, kirjastoammattilaisille suunnatut palvelut ja kirjallisuuden, musiikin sekä lasten- ja nuorten verkkopalveluita. Sivusto koostuu emoportaalista ja useista eri linkeistä ja palveluista. Linkejä ovat Frank-monihaku, Fono.fi, lfla2012.fi, Kirjastokaista.fi, Kirjastotilastot, Kirjasampo.fi, Labs.kirjastot.fi, Okariino.fi, Projektit, Sivupiiri.fi, Tiedonhaun portti, Verkko-YKL, Verkko-Kaunokki, KirjastoWiki, ja Verkkotilastot. Palveluita ovat muun muassa Ammattikalenteri ja keskustelufoorumi. Kirjastot.fi:n käyttö ei edellytä rekisteröitymistä, mutta rekisteröitymällä palveluun voi tilata omaan sähköpostiin esimerkiksi keskustelualueiden ja blogien viestit. Kirjastot.fi -sisältöjä voi tilata halutessaan myös RSS-syötteinä. Kirjastot.fi löytyy myös Facebookista ja Twitteristä, jossa tiedotetaan uusimmista jutuista. (Kirjastot.fi 2013, hakupäivä 30.9.2013.)

Kirjastot.fi -sivuilla on kirjastossa työskenteleville monia hyödyllisiä kanavia, mutta sivusto on tarkoitettu myös muille kirjastopalveluista kiinnostuneille. Sivusto julkaisee kirjastopalveluihin sekä kirjastoalan ammattiasioihin liittyviä tiedotteita ja uutisia. Sivulla on esimerkiksi Ajankohtaista-palsta, Ammattikalenteri sekä keskustelufoorumi. Ajankohtaista-palsta sijaitsee Kirjastot.fi -etusivulla, jossa julkaistaan ajankohtaisia uutisia. Ammattikalenterissa on avoimet työpaikat, työpaikkailmoitukset, koulutus, kirjastoalan ajankohtaiset uutiset ja tapahtumat sekä Kirjastoissa tapahtuu -osio. (Kirjastot.fi 2013, hakupäivä 30.9.2013.)

Kirjastot.fi:n etusivuilla ovat pääotsikot, joiden mukaan sivusto on jaettu. Otsikot ovat *Kirjastot*, *Tiedonhaku*, *Kirjallisuus*, *Musiikki* ja *KirjastoPro*. Jokaisen otsikon alla sijaitsee niihin liittyvät palvelut ja linkkilistat. (Kirjastot.fi 2013, hakupäivä 30.9.2013.)

Kirjastot-osiossa sijaitsee tiedot kunnan- ja kaupunginkirjastoista, ammattikorkeakoulukirjastoista, ammattioppilaitoskirjastoista, erikoiskirjastoista, yliopistokirjastoista, kansalliskirjastoista, ulkomaisista kirjastoista sekä lisäksi siellä ovat myös Finna.fi eli arkistot, kirjastot ja museot - tietokanta sekä Melinda, joka on kirjastojen yhteistietokanta. (Kirjastot.fi 2013, hakupäivä 30.9.2013.)

Tiedonhaku-osiossa ovat Kysy kirjastonhoitajalta -palvelu, Makupalat-linkkihakemisto, tiedonhaun opas sekä Frank-monihaku. Kirjallisuus-osioista löytyy nimensä mukaisesti tietoa kirjallisuudesta. Siellä sijaitsevat linkit sivuihin, kuten Kirjasampo.fi, Sivupiiri.fi, Okariino.fi sekä tietoa kustantajista ja pienkustantajien uutuuksista. (Kirjastot.fi 2013, hakupäivä 30.9.2013.)

Musiikki-osiossa on pikavalikko yleisimmin käytettyihin musiikkipalveluihin ja osa palveluista on myös Musiikkibasaarissa. Esimerkiksi musiikkikirjastojen tiedot ovat siellä. Palveluita ovat muun muassa Kysy musiikista -palvelu, hankalat musiikkinitimet, soitinnimien ohjeluettelo ja musiikkia aiheesta. (Kirjastot.fi 2013, hakupäivä 30.9.2013.)

KirjastoPro-osio on tarkoitettu kirjastoammattilaisille ja sen alla sijaitsee oma, KirjastoPro -etusivu. KirjastoPro:ssa ovat ammattikalenteri, keskustelufoorumi, kirjastoaiheiset blogit, hankkeet, linkki verkko-Kaunokkiin eli fiktiivisen aineiston asiasanastoon, kirjastoalan lehtiseuranta, kirjastoalan keskiössä -palvelu, kirjastoautot, linkki Kirjastokaista.fi -sivustolle, videot, linkki KirjastoWikiin, materiaalipankki, mediakasvatus, sähköiset sisällöt, tekijänoikeus, tilastot, uutispalvelu, linkki verkko-YKL:ään eli Yleisten Kirjastojen Luokitusjärjestelmään sekä YKN eli Yleisten Kirjastojen Neuvosto. (Kirjastot.fi 2013, hakupäivä 30.9.2013.)

Espoon Entressen kirjastossa järjestettiin valtakunnallinen vastaajatapaaminen Kysy kirjastonhoitajalta -palveluun liittyen sekä sen tekniseen kehittämiseen. Tapaaminen järjestettiin 17.5.2013 ja mukana oli 20 palvelun vastaajaa ympäri Suomen. Tapahtumassa pidettiin puheenvuoroja esimerkiksi iGS:sta ja nykyisen Kysy.fi -palvelun uudesta tekniikasta ja muodonmuutoksesta. (Granlund 2013, hakupäivä 19.9.2013.)

Kysy kirjastonhoitajalta -palvelu on kirjastojen yhteinen verkkotietopalvelu, jossa mukana ovat vastaamassa 51 kunnankirjastoa ja 20 muuta kirjastoa ja tietopalvelua. Palvelussa annetaan tiedonlähteitä asiakkaille, jotka kysyvät kysymyksiä. Vastauksina annetaan yleensä esimerkiksi viitteitä kirjallisuuteen tai Internet-sivuille sekä opastusta siihen, mistä tietoa voisi löytää. (Kirjastot.fi 2013, hakupäivä 18.9.2013.)

Kysy.fi on verkkotietopalvelu, jota ylläpitää Helsingin kaupunginkirjasto. Palvelu on maksutonta. Palvelussa voi kysyä mitä vain ja vastaajana toimivat Helsingin kaupunginkirjaston työntekijät sekä palveluun rekisteröityneet käyttäjät. Kirjastojen työntekijät vastaavat kuitenkin pääasiallisesti kysymyksiin. (Kysy.fi 2013, hakupäivä 19.9.2013.)

iGS eli information Gas Station oli puolestaan tietohuoltoasema, joka aloitti toimintansa vuonna 2001. Kysy.fi -palvelu on tullut iGS:n tilalle ja vanhat, iGS:n kautta vastatut kysymykset ovat siirretty Kysy.fi -palveluun. iGS vastasi toimintansa aikana yli 80 000 kysymykseen. (Sama, hakupäivä 19.9.2013.)

Kirjastot.fi -sivuston tekniikka muuttuu, joten myös Kysy kirjastonhoitajalta -palvelu muuttuu ylläpitosivun mukaisesti uutta tekniikkaa käyttäen. Muutoksen aikana on mahdollista tehdä palveluun muutoksia, joten ammattilaisilta kaivataan lisää ideoita ja kehitysehdotuksia palvelun parantamiseksi. Keskustelutilaisuudessa tuli ilmi useita asioita, joita tulee ottaa huomioon muutoksia miettiessä. Esimerkiksi aihealueita kysymyspalstalle voisi kehittää useitakin. Musiikkiaiheinen *Kysy musiikista* -palvelu on toiminut ja vastaavanlaisia aihealueita kaivattaisiin. Esimerkiksi lasten kirjastotoiminta voisi olla tarpeellinen. Palvelun perusrungossa on mietitty siirtymistä julkiselle puolelle, jotta ulkoasu olisi miellyttävämpi. Kommentit ja uudet vastaukset tulisi saada paremmin esiin ja löydettäväksi. Ylläpidossa tulee ottaa huomioon asiasanoitus ja sen on toivottu olevan yksinkertaisempaa, mutta kuitenkin ohjeiden mukaista. Facebook-sivuille kaivataan lisää ylläpitäjiä. (Granlund 2013, hakupäivä 19.9.2013.)

4 MUSIIKKIKIRJASTOJEN TOIMINTA

”Musiikkikirjastojen tehtävänä on olemassa olevan musiikkielämän tukeminen ja yleisön aktivoiminen elävän musiikin ymmärtämiseen ja harrastamiseen. Nykyaikaisen kirjaston piiriin kuuluukin musiikkiosasto, jossa kuka tahansa voi maksutta saada äänentoistolaitteiden avulla kuultavakseen haluamaansa musiikkia tai voi lainata tarvitsemansa nuotit ja partituurit. Näin muotoiltiin musiikkiosaston tehtävä vuonna 1966.” (Eloranta 2008a, 21.)

Suomen yleisten kirjastojen historia on alkanut yli 200 vuotta sitten, kun taas yleisten kirjastojen musiikkitoiminta on ollut käynnissä vasta hieman yli 50 vuotta. Yleisillä kirjastoilla sekä yleisillä musiikkikirjastoilla on kuitenkin yhteisiä juuria vaikka niitä ei monta olekaan: Turun Soitannollisen Seuran kirjasto sekä maksulliset musiikkikirjastot. Yhteinen perinne on päässyt katkeamaan kuitenkin jo hyvin varhaisessa vaiheessa. Turun Soitannollisen Seuran kirjasto muuttui jo varhain orkesterikirjastoksi, ja maksullisten musiikkikirjastojen toiminta puolestaan päättyi jo 1800-luvulla. (Eloranta 2008b, 12.)

Tärkeä kohokohta Suomen musiikkikirjastojen kehityksessä tapahtui vuonna 1955, kun Musiikkikirjastoseura perustettiin. Seppo Nummi, joka on ollut suuri vaikuttaja Suomen musiikkikirjastojen historiassa, toimi alkuvuosina Musiikkikirjastoseuran sihteerinä ja seuraa olivat perustamassa useat musiikkialan ammattilaiset. Osa musiikin ammattilaisista oli myös kirjastonhoitajia. Musiikkiseuran kotipaikka oli Helsingissä, mutta seuran tehtävänä oli edistää musiikkikirjastotoimintaa koko Suomessa. Musiikkikirjastoseuran merkittävimpiin saavutuksiin lukeutuu muun muassa Jyväskylän musiikkikirjastokurssien ja Musiikkikirjasto-oppaan teon lisäksi myös Helsingin ensimmäisen musiikkikirjaston toteutuminen. (Eloranta 2008b, 32–34.)

Seppo Nummi toimi eniten Suomen musiikkikirjastojen hyväksi ja hän pohti musiikkikirjastojen oikeuksia. Hän ottikin käyttöön termin musiikkikirjastoideologia. Hän oli suuri vaikuttaja Suomen musiikkikirjastohistoriassa. Hän pyrki liittämään musiikkikirjaston monipuolisesti yleiskulttuurin kenttään. (Sama, 35.)

Musiikkiosastojen suunnittelu alkoi Helsingistä, jossa puhuttiin ja kirjoitettiin paljon tulevista musiikkiosastoista ja niiden tärkeydestä Suomen kirjastoille. Tampere kuitenkin avasi

ensimmäisenä Suomessa yleiseen kirjastoon musiikkiosaston vuonna 1958. Helsinkiin avattiin ensimmäinen musiikkiosasto Töölön kirjastoon vasta vuonna 1971. (Poroila 2008, 5.)

Suomen ensimmäinen yleisten kirjastojen musiikkiosasto avattiin lokakuussa vuonna 1958 Tampereen Tammelan sivukirjastoon. Samana vuonna aloitettiin myös äänitteiden kuuntelutoiminta ja nuottien lainaus. Lainausosaston henkilökunta vastasi myös musiikkikirjaston toiminnasta eikä tuolloin vielä ollut omaa henkilökuntaa vastaamassa musiikista. (Eloranta 2008a, 8–11.)

Tänä päivänä yleisten kirjastojen musiikkikirjastotoiminnan tulevaisuuden kuvat ovat uhkaavia, koska musiikin lainausluvut ovat laskeneet vuosi vuodelta ja kirjastoilla on ollut budjettileikkauksia, jolloin esimerkiksi musiikin monipuolinen hankinta hankaloituu. Esimerkiksi musiikkiäänitteiden lainausluvut ovat laskeneet kymmenen vuoden aikana melko paljon (kuvio 1). Myös nuoret ikäluokat ovat tilastojen mukaan hävinneet musiikin lainaajaryhmästä, josta voi päätellä, että nuori sukupolvi on siirtynyt esimerkiksi verkossa tapahtuvan musiikin kuunteluun. Uhkakuvissa kuitenkin unohtuvat usein ainakin kirjastojen vahvuudet: aineistojen dokumentointi ja löydettävyys on varmempaa, kokoelmat voivat olla paljon kattavampia kuin Internetissä sekä se, että kirjastoista voi löytyä musiikkia, joka on kompressoimattomassa muodossa. (Mäkelä 2008, 22.)

KUVIO 1. Suomen yleisten kirjastojen musiikkiäänitteiden lainausluvut 10 vuoden aikana. (Kirjastot.fi 2013, hakupäivä 15.10.2013).

Poroila toteaa, että julkisen huolen musiikkikirjastojen tulevaisuudesta voi ymmärtää, mutta huoleen ei ole aihetta. Kirjastoillakin on rajattomat mahdollisuudet verkostoituvassa maailmassa. Musiikkikirjastot voivat tilana ja paikkana muuttua, mutta ne eivät katoa kokonaan. Musiikkikirjastoilla on vielä käytettävänä useita eri mahdollisuuksia. (Poroila 2010a, 3-4.)

”Musiikkikirjasto ei voi kadota, ellei musiikin merkitys ja tärkeys ihmiselle katoa. Toimintamuodot ja palvelut muuttuvat, mutta ihmisten erottamaton suhde musiikkiin varmistaa, että musiikkikirjastoja tarvitaan myös tulevaisuudessa.” (Poroila 2010b, 21.)

5 MUSIIKKIBASAARI

Musiikkibasaari on valtakunnallinen musiikkipalvelu, joka toimii Kirjastot.fi -sivuston alla omana sivustonaan. Musiikkibasaarissa on musiikkikirjastojen palveluita digitaalisessa muodossa. Sivulla on muun muassa Kysy kirjastonhoitajalta -palvelusta musiikkiaiheinen versio eli Kysy musiikista -palvelu, jossa voi kysyä musiikkiin liittyviä kysymyksiä. Vastaajat ovat musiikkikirjastonhoitajia. Musiikkibasaarissa on myös useita eri palveluita, jotka helpottavat musiikin tiedonhakuja ja sivusto on tarkoitettu niin kirjastoammattilaisille kuin kirjaston asiakkaillekin. (Musiikkibasaari 2013, hakupäivä 23.8.2013.)

KUVA 1. Musiikkibasaarin etusivun ulkoasu.

Idea Musiikkibasaarista ajoittuu vuoteen 2010. Heikki Poroila esitteli valtakunnallisen neuvottelukokouksen osanottajille hanketta, jonka tavoitteena oli rakentaa valtakunnallinen, yhteinen paikka musiikkikirjastojen verkkopalveluille. Hankkeen esittelyn tarkoituksena oli myös herätellä osallistujia miettimään, millaisia palveluita hanke voisi tarjota ja miten palvelun osioita voitaisiin kehittää. Hanke ja sen esisuunnitelma (ks. luku 5.1.) julkaistiin Intervalli-lehdessä numerossa 4/2010. (Poroila 2010, 15.)

Hanke lähti liikkeelle nopeasti, kun Kirjastot.fi -sivuston johtoryhmä hyväksyi hankkeen syksyllä 2010. Jälkeenpäin päätettiin, että hanke rahoitettaisiin Kirjastot.fi -sivuston yhteisestä budjetista. Hankkeeseen palkattiin yksi projektityöntekijä. Musiikkibasaarin rakentaminen alkaa vuonna 2011 ja palvelun ensimmäinen versio oli tarkoitus saada valmiiksi vuoden 2011 loppuun mennessä. Käyttövalmis Musiikkibasaari julkistettiin Lainan päivänä 8.2.2013, josta lähtien se on toiminut Kirjastot.fi -sivuston alaisena, omana verkkopalvelunaan. (Sama, 15.)

Musiikkibasaarin ovat suunnitelleet Jaska Järvilehto ja Heikki Poroila yhteistyössä Kirjastot.fi -sivujen ammattilaisten kanssa. Vastaavana toimittajana on tällä hetkellä Heikki Poroila. Jaska Järvilehto on ollut mukana palvelun teknisessä suunnittelussa. (Musiikkibasaari 2013, hakupäivä 10.10.2013.) Vuoden 2014 alussa Kirjastot.fi -musiikkisivut sekä Musiikkibasaari saavat uuden toimittajan, Tuomas Pelttarin, joka toimii vuoden alusta lähtien musiikkisivujen vastaavana toimittajana. (Kirjastot.fi 2013, hakupäivä 26.11.2013).

5.1 Esisuunnitelmat

Hankkeen esisuunnitelmassa pohdittiin, mitä palveluita Musiikkibasaari voisi tarjota. Tavoitteena oli kerätä samaan paikkaan kaikkien musiikkikirjastojen tarjoamat verkkopalvelut ja samalla tehdä musiikin tiedonhausta helpompaa. Tarkoituksena oli myös luoda palvelu, jonka kautta kuka tahansa pääsisi käsiksi musiikkikirjastojen tarjoamiin verkkopalveluihin. (Poroila 2010, 16.)

Koska verkkopalvelu tulisi olemaan kirjastojen tarjoama, tarkoituksena olisi tarjota tiedonhakupalvelua, joka kohdistuisi kirjastojen kokoelmiin ja muihin musiikkiresursseihin. Tarkempia toteutusideoita ei vielä tässä vaiheessa ollut ja esisuunnitelmassa pohdittiinkin erilaisia vaihtoehtoja tiedonhakupalvelun toteuttamiseksi. (Sama, 16.)

Tärkein ja ideaalein sisältö Musiikkibasaarille oli tietenkin musiikkikirjastojen tarjoama verkkopalvelu. Tarkoituksena oli koota kaikki verkkopalvelut niin sanotusti saman katon alle. Tärkeää oli ryhmitellä kirjastojen tarjoamat palvelut sen mukaan, mitä ne tarjoavat; oliko esimerkiksi kyseessä bibliografinen informaatio tai luettava vai kuunneltava sisältö. Harkinnan alla oli myös se, kannattaako tarjota informaatiota sellaisista palveluista, joihin liittyy mahdollisuus

ladata tiedostoja omalle tietokoneelle tai joita voi käyttää streaming-tekniikan avulla, kuten esimerkiksi Naxos Music Library -palvelu. (Sama, 17.)

Varsinaisen tietopalvelun lisäksi Musiikkibasaari voisi sisältää palveluita, joissa asiakas saisi mahdollisuuden kysyä asioita eri alojen asiantuntijoilta. Mahdollisena vaihtoehtona pidettiin Kysy kirjastonhoitajalta -palvelun tyylistä palvelua joko niin, että musiikkiin liittyvät kysymykset tulisivat Musiikkibasaarin puolelle tai sitten toteutettaisiin erillinen vastauspalvelu. Myös muita neuvontapalveluita ideoitiin ja keskusteltiin esimerkiksi toistuvia kysymyksiä arkistoivasta FAQ-alueesta, joka liittyy verkon musiikkipalveluihin, voisi olla toteuttamisen arvoinen. Siellä kerätään vastauksia usein toistuviin, musiikkiaiheisiin kysymyksiin. (Sama, 17.)

5.2 Vastaavanlaiset palvelut

Musiikkibasaari on palveluna uniikki, joten täysin samanlaista, kirjastojen omaa verkkopalvelua ei ehkä löydy edes muualta. Kuitenkin samankaltaisia sivustoja on. Esimerkiksi tanskalainen Bibzoom -verkkopalvelu (<http://www.bibzoom.dk>) muistuttaa hieman Musiikkibasaaria. Bibzoomin idea on kuitenkin eri kuin Musiikkibasaarin idea. Se on verkkosisältöjä tarjoava kokoelma, joka ei Musiikkibasaarin tavoin esittele kirjastojen palveluita vaan on itse tällainen palvelu.

Bibzoom on Tanskassa kehitelty, yleisten kirjastojen oma verkkopalvelu, joka sisältää musiikkia ja äänitteitä, elokuvia, e-kirjoja, kulttuuriaineistoa, artikkeleita sekä maahanmuuttajille suunnattua vieraskielistä aineistoa. Palvelu sisältää yli 10 miljoonaa ääniraitaa, kopiosuojatun suoratoiston ja kappaleiden lainaus-latauksen (laina-aika seitsemän vuorokautta), aineistoa viidellä eri kielellä, artikkeleita ja suosituksia, tanskalaista kulttuuria ja historiallisia äänitteitä. Kirjasto maksaa palvelusta vuosimaksua ja täten palvelu on kirjaston asiakkaille maksuton. (Pakarinen 2012, 21.)

Palvelun on kehittänyt tanskalainen Århus Statsbiblioteket, joka on Tanskan yleisten kirjastojen keskuskirjasto. Palvelu avattiin vuonna 2004. Århusin kirjasto vastaa sivuston kirjastomaisesta olemuksesta ja lisäksi sivuilla on esimerkiksi kirjastonhoitajien vetämä musiikkitoimitus. Palvelu on Tanskassa suosittu ainakin sivuilla olevan, palvelun omien tilastojen mukaan ja sitä kehitetään jatkuvasti. Uusimpana palveluna sivuille on tullut tietopalvelumainen Kysy musiikista -osio, joka löytyy myös Musiikkibasaarista. (Sama, 21–22.)

Bibzoomin sisällöt ovat vaikuttavia verrattuna esimerkiksi Musiikkibasaarin sisältöihin, mutta silläkin on sivustona omat ongelmansa. Bibzoom toimi ennen vuotta 2012 pelkästään latauspohjaisena sivustona ja kun se uudisti sivunsa suoratoistopohjaiseksi palveluksi, osa levy-yhtiöistä alkoi vaatia lisärajoitteita, sillä he näkivät sivuston kilpailevan jopa kaupallisten palveluiden kanssa. Palvelussa on tällä hetkellä rajoitteita esimerkiksi Universal Musicin ja Sony Musicin käytölle. (Sama, 21–22.)

Ennen Musiikkibasaarin julkistamista Suomessa kokeiltiin Pinkka-nimistä musiikkihakua, joka yhdisti kirjastojen kokoelmatietokannat ja sisällönkuvailun Spotify-nimiseen musiikinkuuntelupalveluun sekä Facebookiin. Kokeilu oli Kirjastot.fi:n ja Labs-projektin toteuttama ja se avattiin testikäyttöön vuonna 2011. Saman vuoden aikana aloitettiin Musiikkibasaarin rakentaminen. (Järvilehto 2011, 17–18.)

Pinkan kokeilun tarkoituksena oli saada kirjastodata julkiseksi ja todistaa, että kirjastotkin voivat olla osana kulttuuria myös Internetissä. Kokeilu tehtiin betaversiona ja se toteutettiin avoimen lähdekoodin avulla. Haun ytimessä olivat pääkaupunkiseudun HelMet-kirjastojen vuonna 2010 kesällä vapautetut noin 160 000 musiikkiaiheista MARC-tietuetta. Aineistotiedot olivat peräisin HelMet-järjestelmästä, mutta palvelu tunnisti suurimman osan Suomen kirjastoista Frankmonihaun avulla. Jos tietty aineisto löytyi palvelusta monihaun avulla, palvelu näytti saatavuustiedot myös Rovaniemen, Kotkan tai Joensuun kirjastossa. Kirjaston pystyi valitsemaan ja valittavia kirjastoja oli muutama sata kappaletta. Pinkkaan oli tarkoituksena upottaa erilaisia kirjastopalveluita sillä tavalla, ettei tavallinen käyttäjä niitä ajattelisi, jolloin myös käyttö mahdollisesti helpottuisi. (Labs 2011, hakupäivä 10.10.2013.)

Pinkan tarkoituksena ei ollut olla pelkästään hakutoiminto vaan sieltä löytyi myös käyttäjien tekemiä listoja, joita kutsuttiin palvelun mukaisesti pinkoiksi. Palvelu talletti käyttäjän tekemän listan ja tämän jälkeen käyttäjällä oli mahdollista jakaa omat pinkkansa Facebookissa. Myös palvelun jokaisen yksittäisen tietueen pystyi jakamaan Facebookissa tai Twitterissä. (Sama, hakupäivä 10.10.2013.)

Opetus- ja rahoitusministeriö rahoitti Labs-projektia. Pinkan suunnittelussa mukana ollut Antti Pakarinen kertoi haastattelussa vuonna 2011, että Pinkka oli koko kehittämisvaiheensa ajan oikeastaan pelkkä demo, joka oli suunnattu lähinnä kirjastopäättäjille. Pakarinen myös totesi, että

Pinkan tulevaisuuden näkymät ovat vielä avoinna ja palvelu jatkuu jos rahoitus järjestyy. (Baer 2011, hakupäivä 10.10.2013.) Vuonna 2013 Pinkan toiminta on loppunut.

5.3 Musiikkibasaarin palvelut

Musiikkibasaari on tällä hetkellä toiminnassa ja sinne päivitetään jatkuvasti esimerkiksi uusia linkkejä. Kokonaisuus on toimiva ja sisältö hyvä. Tällä hetkellä sivun ylläpitäjänä on Heikki Poroila, joka on ollut mukana sivuston alkuajoista lähtien.

Musiikkibasaari sai ajankohtaisesti näkyvyyttä myös Suomen ulkopuolella, kun kansainvälinen musiikkilehti *Fontes Artis Musicae* julkaisi Heikki Poroilan kirjoittaman artikkelin Musiikkibasaarista. Poroila selventää artikkelissaan, mikä Musiikkibasaari on ja millaisia palveluita se tarjoaa. Poroila kirjoittaa myös, että vaikka Musiikkibasaari on tällä hetkellä ainoastaan suomenkielinen, sitä on helppo käyttää vaikka ei suomen kieltä osaisikaan. (Poroila 2013, 112–113.)

Kysy musiikista

Kysy musiikista on musiikkiosio suositusta Kysy kirjastonhoitajalta -palvelusta, joka toimii Kirjastot.fi -sivuston alaisena. Idea on sama; kuka tahansa voi kysyä mitä tahansa ja kirjastoammattilaiset vastaavat tiedonhakutaitojansa käyttäen mahdollisimman kattavasti ihmisten kysymyksiin. Kysy musiikista -palvelu on tarkoitettu pelkästään musiikkiaiheisille kysymyksille. Alun perin musiikkiaiheiset kysymykset olivat Kysy kirjastonhoitajalta -palvelun kysymysten seassa, mutta Musiikkibasaarin tultua ne siirrettiin Musiikkibasaariin, josta voi nähdä kaikki musiikkiaiheiset kysymykset. Musiikkiaiheisiin kysymyksiin vastaavat musiikkikirjastonhoitajat.

Kirjastojukeboksi

Kirjastojukeboksi tarjoaa asiakkaille mahdollisuuden kuunnella Spotify-musiikkipalvelun kautta CD-levyjä yleisten kirjastojen uutuusluetteloista. Mukana ovat tällä hetkellä pääkaupunkiseudun HelMet-kirjasto sekä Nurmijärven kirjasto. Levyjen yhteydestä löytyvät linkit verkkokirjastoihin sekä Frank-monihakuun, josta näkee, mihin kirjastoihin kyseistä levyä on hankittu. Spotify-

ohjelma vaatii asennuksen joko omalle tietokoneelle. Uutena käyttömahdollisuutena on nykyään myös Spotifyn oma WebPlayer, joka on suoraan verkossa toimiva ohjelmaversio. Ohjelma on ilmainen.

Musiikkia aiheesta

Musiikkia aiheesta on taidemusiikkisävellyksiin liittyvien aiheiden oma hakupalvelu, josta voi hakea aihetta kuvaavalla sanalla tai sanan alulla. Palvelun tarkoituksena on auttaa asiakasta löytämään haluamansa aiheista musiikkia, kuten esimerkiksi vuodenaikoihin tai eläimiin liittyvää musiikkia. Palvelusta löytyy lähinnä viitteitä klassiseen eli taidemusiikkiin, mutta joukosta löytyy myös laulumusiikkiteoksia. Tietokanta on hyödyllinen kirjastoissa asiakaspalvelutilanteessa, kun asiakas tulee kysymään musiikkia, joka sopii vaikkapa lasten näytelmään, jossa aiheena on luonto ja eläimet. Palvelu olisi myös hyödyllinen päiväkotien ja koulujen apuvälineeksi. Tietokantaa tehdään Tampereella ja se kertoo Musiikkibasaarin palveluiden laajasta levinneisyydestä Suomessa.

Linkit Yleisradion Fono-tietokantaan

Musiikkibasaarista löytyy suora linkki Yleisradion *Fono-tietokantaan*. Fono.fi on kirjastokäyttöön tehty versio Yleisradion äänilevystön tietokannasta. Käyttöliittymä ei kuitenkaan ole täysin sama kuin Yleisradion sisäisessä käytössä oleva, joten hakuominaisuudet eivät ole niin monipuoliset. Fono sisältää tiedot kaikista Yleisradion äänilevystöön vuodesta 1974 lähtien hankituista äänilevyistä. Fono on työväline, jonka avulla esimerkiksi toimittajat voivat löytää haluamansa levyt tietokannasta. Kun äänilevyjen luettelointi aloitettiin, musiikkikirjastotyö oli vasta aluillaan sen ajan Suomessa. Tästä johtuen Fono käyttää eri luettelointisääntöjä kuin Suomen yleiset kirjastot. (Fono.fi 2013, hakupäivä 17.9.2013.)

Linkit verkkokuuntelupalvelu Naxos Music Libraryyn

Musiikkibasaarissa on suorat linkit kaikkiin Suomen kirjastojen hankkimiin *Naxos Music Library* -osoitteisiin. Samalla Musiikkibasaarista näkee, missä kirjastoissa tämä musiikkipalvelu on tarjolla. Naxos Music Library on taidemusiikkiin erikoistunut verkkokuuntelupalvelu. Palvelusta löytyy myös kansanmusiikkia ja jazzia. Palvelussa voi kuunnella taidemusiikkisävellyksiä ja tutustua muun muassa eri soittimiin. Musiikkia voi etsiä erilaisilla hakusanoilla hakupalvelusta ja lisäksi

musiikkia voi löytää eri kategorioiden alta. Lisäksi palvelusta löytyy muun muassa erilaisia soittolistoja. Monet suomalaiset kirjastot ovat ostaneet Naxos Music Libraryn lisenssejä asiakkailleen, jotta palvelua voisi käyttää kirjastoissa tai kotona. Palveluun kirjaututaan (esimerkiksi) kirjastokortin numerolla. Jokaisella lisenssejä ostaneella kirjastolla on oma kirjautumisikkunansa. Naxos Music Librarya voi kuunnella samanaikaisesti niin monta ihmistä kuin kirjastolla on hankittuja lisenssejä. Palvelu on englanninkielinen. (Oulun kaupunginkirjasto 2013, hakupäivä 17.9.2013.)

Hankalat musiikkinimet

Hankalat musiikkinimet -osio on tarkoitettu lähinnä avuksi kirjastojen musiikin luettelointiin ja musiikin tiedonhakuun. Se on kansallinen ohjeluetelo musiikin luetteloinnissa ja kirjastojen tiedonhaussa käytettävistä nimenmuodoista. Musiikissa esiintyy paljon hankalia henkilö- ja yhteisönimiä, joiden luettelointi voi tuottaa kirjastoissa usein ongelmia päätöksenteossa siitä, mitä muotoa nimistä tulisi käyttää. Myös eri nimillä ja pseudonyymeillä esiintyvät artistit on helppo tarkistaa tästä ohjelueltelosta. Hankalat musiikkinimet on aikaisemmin painettu myös kirjallisena sekä aiemmin ohjelueltelon sijaintipaikka on ollut Suomen musiikkikirjastoyhdistyksen sivuilla, josta se sittemmin siirrettiin Musiikkibasaarin alaisuuteen. Hankalat musiikkinimet on kehitetty ja sitä päivitetään yhteistyössä musiikkikirjastoihmisten sekä Luumu-ryhmän kanssa. Luumu-ryhmä on kansallinen musiikin luetteloinnin ja sisällönkuvailun ongelmanratkaisuun keskittynyt ryhmä, joka koostuu erityyppisten musiikkikirjastojen ammattilaisista.

Soitinnimien ohjeluetelo

Musiikkibasaarissa on myös linkki *soitinnimien ohjeluelteloon*. Tarkoitus on sama kun Hankalilla musiikkinimillä. Luumu-ryhmä toimii myös tämän ohjelueltelon kehittäjänä ja päivittäjänä. Vuonna 2002 ohjeluetelo julkaistiin verkossa, jonka jälkeen muutoksia ja lisäyksiä on helpompi tehdä.

Luettelot musiikkikirjastoista ja niiden verkkopalveluista

Sivustolla on tietoa Suomen musiikkikirjastoista ja kirjastojen tarjoamista verkkopalveluista. Sivulla on esitelty pääkaupunkiseudulla toimiva HelMet-kirjaston musiikkivarasto, joka on HelMet-kirjastojen yhteinen musiikkiaineistojen varasto. Lisäksi luettelossa on musiikin erikoiskirjastoja ja arkistoja, joita ovat esimerkiksi Fimic eli suomalaisen musiikin tiedotuskeskus

ja nuottikirjasto sekä Global Music Center, joka on maailman musiikin keskus. Luettelosta löytyy myös Suomen yleisten kirjastojen musiikkiosastot, jotka tarjoavat musiikin erikoispalveluita.

Verkkopalveluita ovat digitoidut nuotit, äänitteet ja musiikkiaiheiset tekstit, kirjastojen musiikkiaiheiset verkkosivut, kirjastojukeboksi, musiikkikirjastoblogit, Naxos Music Library ja Naxos Video Library.

Musiikkikirjastoissa kirjoitettavat blogit

Musiikkibasaariin on koottu linkit kaikkiin kirjastojen julkaisemiin *blogeihin* eli verkkosivuihin, joihin yleensä kirjoittaa yksi tai useampi henkilö. Blogien aiheena on musiikki ja musiikkikirjastotyö. Linkkilistalla on kahdeksan blogia, joiden kirjoittajina ovat kirjastoammattilaiset.

Basaarissa tapahtuu

Musiikkibasaari julkaisee myös ajankohtaisia, kirjastoaiheisia uutisia, tapahtumia ja blogikirjoituksia etusivullaan, joista uusimmat valikoituvat aina näkyviin etusivun *Basaarissa tapahtuu* -uutisosioon. Lisää tapahtumia ja kirjoituksia on Lisää ajankohtaista -linkin takana.

Ylen musiikkiuutiset

Myös Ylen julkaisemiin musiikkiaiheisiin uutisiin on tarjolla oma kohtansa ja se on niin sanottu ulkoinen syöte. Tämä osio on varmasti vielä työn alla, koska klikattavia linkkejä on ainoastaan yksi kappale ja itse otsikko vie pelkästään Ylen omille kotisivuille.

5.4 Kysy musiikista -palvelu

Kysy musiikista on musiikkikirjastojen oma verkkopalvelu, jossa asiakkaat voivat kysyä musiikkiin liittyviä kysymyksiä verkossa ja niihin vastaavat musiikkikirjastojen työntekijät. Musiikkiaiheiset kysymykset sijaitsevat Kirjastot.fi -sivujen tarjoamassa Kysy kirjastonhoitajalta -verkkopalvelussa muiden kysymysten seassa, mutta uuden Musiikkibasaarin myötä kaikki musiikkiaiheiset kysymykset on myös siirretty Musiikkibasaarin alaisuuteen ja nyt ne ovat löydettävissä kokonaisuudessaan Musiikkibasaarista. Tarkoituksena on, että asiakkaiden tiedonhaku

helpottuisi ja saman aihepiirin kysymykset ja vastaukset saataisiin oikeaan paikkaan. Kaiken kaikkiaan koko Kysy kirjastonhoitajalta -palstan kysymyksiä löytyy tällä hetkellä 27 084 kappaletta, joissa on mukana sekä musiikkiaiheet että kaikki muut kysymykset. Musiikkiaiheisten kysymysten määrää ei saa selville, koska pelkästään niiden selailumahdollisuutta ei tällä hetkellä ole.

Kysymys-vastauspareja voi kommentoida sekä ne voi arvostella. Osiossa kysytään, ”oliko tiedosta hyötyä?” ja vastausvaihtoehdot ovat kyllä ja ei. Jos vastaa tähän kysymykseen kyllä, vastauksen alle ilmestyy automaattisesti arvostelu ja viisi tähteä. Kysymys-vastaus-kohtien alapuolella ovat myös asiaan liittyvät asiasanat, joita klikkaamalla pääsee muihin, jo kysytyihin kysymyksiin, jossa asiasanoitus on sama. Asiasanan vieressä suluissa näkyy samalla asiasanalla kysytyjen kysymysten määrä.

Alkuperäinen, Kirjastot.fi -sivuilla oleva *Kysy kirjastonhoitajalta* -palvelu on perustettu vuonna 1999. Lisäksi on myös olemassa interaktiivinen chat-palvelu, jossa viisi kirjastoa vastaa asiakkaiden kysymyksiin reaaliajassa. Pääasiallisesti palvelussa tarjotaan asiakkaalle tiedonlähteitä vastaukseksi kysymyksiin eli tarjotaan mahdollisesti kirjaviitteitä, linkkejä tai muita opastuksia siihen, mistä tietoa voisi löytyä. Palvelu on maksutonta. Sivulla on myös arkisto, josta voi semanttisella haulla etsiä jo kysytyjä kysymyksiä. (Kirjastot.fi 2013, hakupäivä 18.9.2013.)

Vastaus kysymyksiin annetaan yleensä kolmen arkipäivän kuluessa ja vastaus lähetetään kysyjän antamaan sähköpostiosoitteeseen. Palvelu ei vastaa viallisista sähköpostiosoitteista eikä vastausta saada perille, jos annettu sähköpostiosoite on viallinen. Kysymykset ja vastaukset tallennetaan julkiseen arkistoon, josta niitä voi etsiä hakupalvelun kautta. Kysymys-vastausparit on asiasanoitettu, joten niitä on helppo etsiä asiasanoilla. Arkistosta löytyy vanhojakin kysymyksiä, joten tiedon ajankohtaisuuteen kannattaa kiinnittää huomiota. (Kirjastot.fi 2013, hakupäivä 18.9.2013.)

Musiikkiaiheisia kysymyksiä ei tällä hetkellä ole selailtavissa, mutta niitä voi etsiä hakusanoilla arkistosta. Tämä tuottaa vaikeuksia kysymysten tutkimiseen eikä suoraa lukumäärää löydy. Käytin useita eri hakusanoja, joista hakusana 'laulu' tuotti kaiken kaikkiaan 606 kysymystä, joihin on vastattu. Hakusanalla 'musiikki' löytyy puolestaan 571 kysymystä. Hakusana 'kitara' tuotti vain 42 kysymystä. Tästä voi päätellä, että suurin osa kysymyksistä koskee lauluja. Tyypillisimpiä kysymyksiä ovat esimerkiksi "kenen laulu tämä on?", "mistä voisin löytää tämän laulun?", "miten laulun sanat menevät?", "mistä löytyy nuotit tähän lauluun?" ja niin edelleen. Kuvassa 2 on havainnollinen esimerkki kysymyksestä Kysy musiikista -palvelussa.

Hei! Etsin suomennosta Jesus Christ Superstar -musikaalin biisille I don't know how to love him. Musikaalin on ilmeisesti suomentanut Esko Elstelä 1970-luvulla. Kiitokset jo etukäteen!

Vastattu 17.9.2013 15:52:06 (Viimeksi muokattu 17.9.2013 15:52:06)

Etsimäsi laulun Andrew Lloyd Webberin musikaalista "Jesus Christ Superstar" on tosiaankin suomentanut Esko Elstelä. Laulu on saanut suomenkielisen nimen "Maria Magdalenan laulu". Suomenkieliset sanat löytyvät useastakin teoksesta, mm. Suuresta musikaalikirjasta (F-Kustannus, 2009) ja Suuren toivelaulukirjan osasta 11.

Saat laulun sanat sähköpostiisi.

Lähteet:

<https://viola.linneanet.fi/vw...rchBasic>

Suuri toivelaulukirja 11 (F-kustannus, 2003)

KUVA 2. Kysymys-esimerkki Kysy musiikista -palvelusta.

6 KYSELY YLEISILLE KIRJASTOILLE

Koska opinnäytetyöni aiheena oleva Musiikkibasaari on vielä uusi palvelu, monet kirjastot eivät välttämättä tiedä palvelusta. Musiikkikirjastot ovat kuitenkin mukana Musiikkibasaarin teossa, joten on tärkeää jakaa tietoutta palvelusta myös yleisille kirjastoille ja musiikkiosastoille. Palvelusta on hyötyä esimerkiksi musiikin tietopalvelussa. Kyselyn tarkoituksena on selvittää Musiikkibasaarin tunnettuutta yleisissä kirjastoissa sekä kartoittaa, mitä Musiikkibasaarin palveluita käytetään ja ilmeneekö sivustolla teknisiä ongelmia käytön yhteydessä.

6.1 Kysely ja sen toteutus

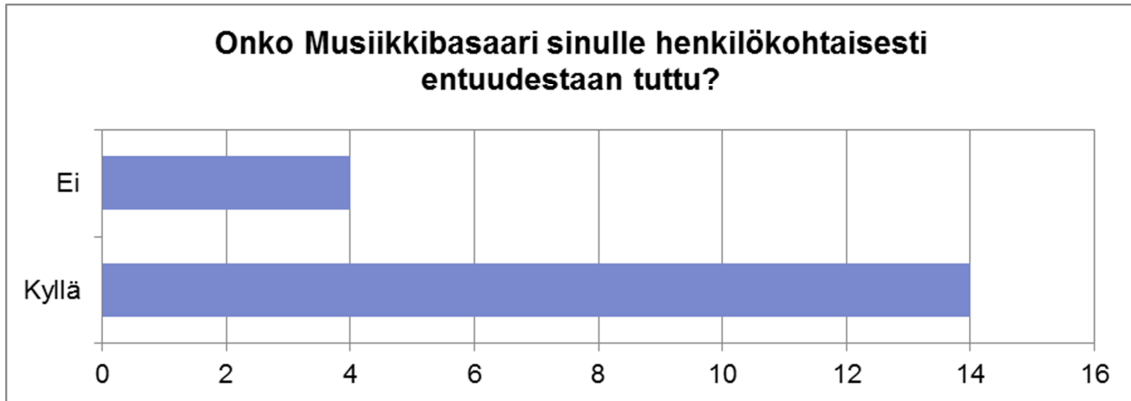
Toteutin kyselyn ilmaisella Webropol-kyselyohjelmalla. Kysely lähetettiin valikoiduille yleisille kirjastoille ja vastaamisaikaa annettiin viikko. Kyselyssä oli yhteensä kahdeksan kysymystä, joista viisi on avoimia kysymyksiä, kaksi valintakysymystä sekä yksi monivalintakysymys. Tarkoituksena oli pitää kysely tarpeeksi pelkistettynä ja lyhyenä, jotta vastauksia saataisiin helpommin, koska kirjastoilla ei aina ole helposti käytettävissä olevia resursseja pitkien kyselyiden vastaamiseen. Kysely (liite 1) lähetettiin sähköpostitse kirjastojen johtajille ja se pyydettiin ohjaamaan musiikista vastaavalle henkilökunnalle. Sähköposti sisälsi julkisen linkin kyselyyn, jota kautta kirjastot pystyivät vastaamaan kyselyyn.

Valitsin kyselyyn osallistuviksi yleisiksi kirjastoiksi kunnan- ja kaupunginkirjastoja, joiden kunnan tai kaupungin asukasmäärä on yli 10 000 asukasta ja Musiikkibasaarista ei löytynyt heidän kirjastoista tietoa. Kysely lähetettiin 46 kirjastolle ympäri Suomen. Kyselyn runko on opinnäytetyön lopussa liitteenä (ks. liite 1).

6.2 Kyselyn tulokset ja niiden analysointi

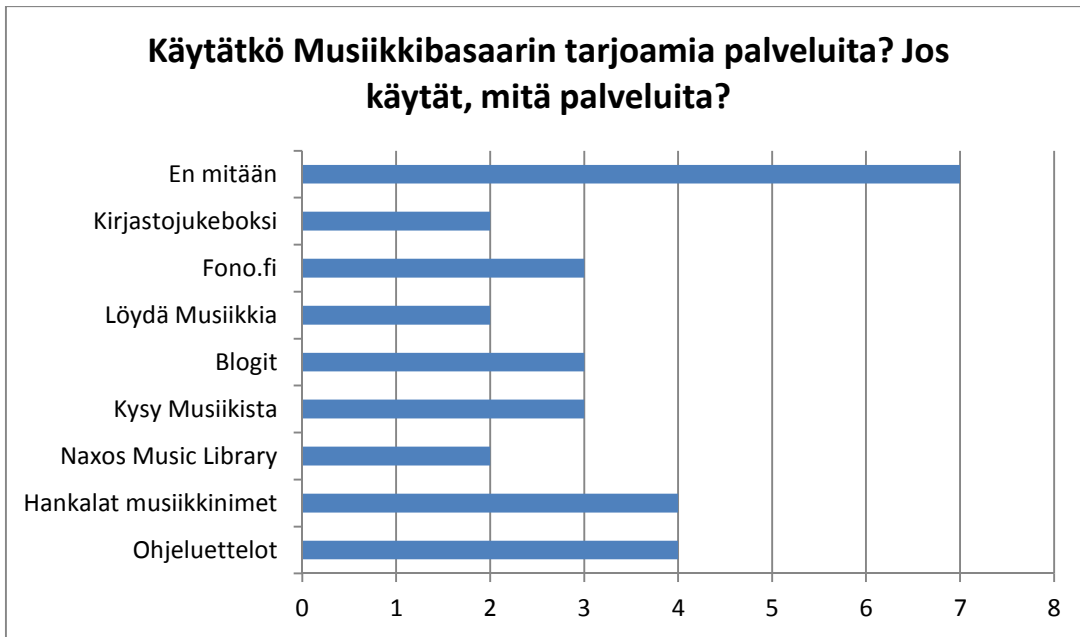
Vastauksia kyselyyn tuli viikossa 18 kappaletta. Vastaamatta jätti 28 kirjastoa, joten kyselyn tulokset ovat vain suuntaa antavia. Kysely kuitenkin tuotti haluttuja tuloksia ja suurin osa kyselyyn

vastanneista tunsi Musiikkibasaarin. Vastaajille 14:lle Musiikkibasaari oli ennestään jo tuttu, mutta neljälle vastaajalle se ei ollut tuttu (kuvio 2). Mielestäni tämä on tärkeä tieto, koska vastaajat toimivat kuitenkin musiikkiosastoilla ja palvelusta olisi heille merkittävä hyöty työssä.

KUVIO 2. Musiikkibasaarin tunnettuus vastaajien keskuudessa.

Kun kysyttiin, mitä Musiikkibasaarin palveluita vastaajat käyttävät, suurin osa vastauksista sisälsi samoja palveluita. Käytetyimpiä Musiikkibasaarin palveluita olivat ehdottomasti Hankalat musiikkinimet, Soitinnimien ohjeluttelo, Kysy Musiikista, blogit sekä Fono.fi. Myös Naxos Music Library ja Kirjastojukeboksi olivat muutamien käyttäjien suosiossa. Nämä palvelut ovatkin tärkeitä ja hyviä kirjastoalalla, joten on täysin ymmärrettävää, että nämä nousivat käyttäjien suosituimmiksi palveluiksi. Kysymykseen vastasi 15 henkilöä, joista jopa seitsemän kuitenkin vastasi, ettei käytä mitään Musiikkibasaarin palveluita. Vastaajilla oli mahdollisuus mainita useita palveluita, joita he käyttävät. Kuvio 3 havainnollistaa vastaajien käyttämiä palveluita Musiikkibasaarissa.

KUVIO 3. Vastaajien käyttämät palvelut Musiikkibasaarissa.

Seuraava kysymys oli tarkoitettu lähinnä niille, jotka eivät vielä ole Musiikkibasaarin palveluita käyttäneet. Kun kysyttiin, mitä Musiikkibasaarin palveluita voisit ajatella käyttäväsi (kuvio 4), eniten ääniä sai taidemusiikkisävellysten aihehaku. Myös Kysy musiikista, Hankalat musiikkinimet ja Löydä musiikkia -palvelut saivat paljon ääniä. Kaikki palvelut saivat kuitenkin ääniä, joten on positiivista huomata, että palveluilla olisi niin sanotusti kysyntää.

KUVIO 4. Kuvia palveluista, joita vastaajat voisivat kuvitella käyttävänsä.

Seuraavassa kysymyksessä kysyttiin, olisiko kirjastoilla halukkuutta tarjota omia palveluitaan Musiikkibasaarin kautta. Suurin osa vastaajista vastasi kielteisesti. Vastaajia oli 15 ja 13 vastaajista vastasi kielteisesti. Yksi vastaajista olikin jo omalla kirjastollaan edustettuna palveluissa ja toinen vastasi Kyyti.fi -sivuston musiikkivinkit eli heidän kirjastonsa olisi ilmeisesti halukas osallistumaan musiikkivinkkien tekoon. Tässä kysymyksessä tulee varmasti kirjastojen resurssit vastaan eikä monella kirjastolla ole tarjota omia palveluitaan Musiikkibasaariin. Useat vastaajista mainitsivatkin vastauksessaan, että heillä ei ole kiinnostusta tai mahdollisuutta osallistua ja että se vaatisi liikaa panostusta kirjastolta.

Kun vastaajilta kysyttiin ehdotuksia uusiksi palveluiksi Musiikkibasaarin palveluiden rinnalle, kahdeksasta vastaajasta seitsemän vastasi, ettei osaa sanoa. Ainoastaan yksi ehdotus tuli ja se oli tapahtumakalenteri musiikkialalta. Vastaajilla on varmasti hankala hahmottaa millaisia palvelut voisivat olla, jotta niitä voisi ehdottaa Musiikkibasaariin tuleviksi palveluiksi. Lisäksi voi olla, ettei heillä ole ollut tarpeeksi aikaa pohtia vastausta kysymykseen.

Musiikkibasaarin tekninen toiminta tuotti erilaisia vastauksia (kuviot 5). Vastaajia oli 16 ja ainoastaan kaksi vastaajista vastasi, että sivusto toimii erinomaisesti. Yhdeksän vastaajan mielestä sivusto toimi melko hyvin ja loput viisi eivät osanneet sanoa. Kukaan vastaajista ei kuitenkaan vastannut sivuston toimivan melko huonosti tai huonosti, joten siitä voidaan päätellä, että sivusto toimii kuitenkin teknisesti käyttäjien mielestä moitteettomasti. Sivuston tekninen toiminta saattaa tarkoittaa eri ihmisille eri asioita, joten kysymys saattoi olla hieman hankala tai olisi vaatinut enemmän tarkempaa kuvailua.

KUVIO 5. Musiikkibasaari-sivuston tekninen toimivuus. Vastaajia oli 16.

Jatkokysymyksenä kysyttiin, että jos on havainnut ongelmia sivuston teknisessä toiminnassa, mitä ongelmat ovat. Ainoastaan yksi viidestä vastaajasta vastasi, että jotkut linkit eivät toimi sivustolla. Suurin osa vastaajista jätti vastaamatta tähän kysymykseen.

Kysely onnistui kohtalaisesti, mutta olisin toivonut kirjastoilta enemmän vastauksia. 28 kirjastoa eli yli puolet jätti vastaamatta kyselyyn. Lisäksi kyselyssä olleet kysymykset eivät olleet pakollisia eikä yhteenkään kysymykseen tullut täysiä, 18 vastausta, vaan osa vastaajista jätti vastaamatta osaan kysymyksistä. Osaan kysymyksistä oli vastannut esimerkiksi pelkästään viisi vastaajaa. Jos kysymykset eivät ole pakollisia eikä vastaaja osaa esimerkiksi vastata kysymykseen, silloin jätetään helposti vastaus tyhjäksi, joten suurin osa kohdista on varmasti tällaisia. Lisäksi myös kohtuullisen lyhyt vastaamisaika varmasti karsi vastaajia entisestään. Jos minulla olisi ollut enemmän aikaa käytettävissä, pitempi vastaamisaika kyselyyn olisi tullut tarpeeseen. Kysely kuitenkin toimi teknisesti ja sain odotettua enemmän vastauksia, joten olen kuitenkin tyytyväinen kyselyyn.

7 POHDINTA

Opinnäytetyöni yhtenä tavoitteena oli perehtyä Musiikkibasaariin myös kehittämisen kannalta eli pohtia kehitysehdotuksia sivustolle. Käsittelen niitä aluksi luvussa 7.1. Lopuksi viimeisessä alaluvussa on omaa pohdintaani koko opinnäytetyöprosessin toteuttamisesta.

7.1 Ehdotuksia Musiikkibasaarin toimintojen parantamiseksi

Käsittelen tässä luvussa kehitysehdotuksia sivustolle, jotka toisivat siitä mielestäni käyttäjäystävällisemmän ja helposti lähestyttävämmän myös kirjastojen asiakkaille. Olen ottanut huomioon tekniset resurssit eivätkä kehitysehdotukset ole isoja tai vaativia.

Etsi tästä -kohta löytyy jokaisen välilehden oikeasta yläkulmasta. Kohta on epäselvä eikä tavallinen käyttäjä välttämättä ymmärrä, mitä siitä kohdasta voi etsiä. Etsitäänkö siitä kyseisellä välilehdellä olevista asioista vai jotain tiettyä asiaa koko Musiikkibasaarin sisällöstä.

Suomessa tehdään paljon opinnäytetöitä musiikkikirjastoihin liittyen, joten Musiikkibasaariin voisi liittää oman osion, jossa voisi olla linkit kaikkiin musiikkikirjasto-aiheisiin opinnäytetöihin. Kyseessä voisi olla esimerkiksi linkkilista, johon liitettäisiin kaikki musiikkikirjastoaiheiset opinnäytetyöt, jotka löytyvät ammattikorkeakoulujen julkaisuarkistosta, Theseuksesta. Täten tällaiset työt, jotka ovat jo valmiiksi saatavissa Internetissä, saataisiin myös yhteen paikkaan. Kirjastojen työntekijät voivat olla kiinnostuneita tehdyistä töistä ja näin ne olisivat helposti löydettävissä.

Myös Kysy musiikista -palvelu olisi hyvä saada samankaltaiseen muotoon kuin Kysy kirjastonhoitajalta -palvelu. Musiikkiaiheisista kysymyksistä voisi tehdä samanlaisen, aakkosittain olevan hakemiston. Se helpottaisi huomattavasti musiikkikysymysten hakua ja selailua. Tällä hetkellä sivuilla oleva hakutoiminto on siinä mielessä haastava, että tavallinen käyttäjä ei välttämättä osaa hakea sillä haluamaansa. Lisäksi kehittäisin hakutoimintoa. Kun hakee hakupalvelusta esimerkiksi hakusanalla ”kitara”, vastauksia tulee melko hyvin, mutta ne eivät ole aikajärjestyksessä ja järjestelmä tarjoaa ensimmäisenä todella vanhojakin kysymyksiä. Jos

aikajärjestykseen olisi mahdollista vaikuttaa teknisesti, sekin voisi olla hyvä muuttaa siten, että tulokset tulisivat aikajärjestyksessä vanhimmasta uusimpaan tai uusimmasta vanhimpaan.

Seuraavaksi käsittelen kirjastojen verkkopalveluiden markkinointia ja pohdin keinoja, joilla myös Musiikkibasaari voisi markkinoida tarjoamiaan palveluita. Uudet teknologiat ovat olleet kirjastoille apuna ja esimerkiksi Facebook-viestinnästä on tullut tärkeä markkinoinnin keino yleisille kirjastoille sen helppouden ja maksuttomuuden vuoksi. Uusia keinoja on useita ja myös esimerkiksi erilaiset blogit ja Twitter ovat mahdollistaneet kirjastojen tiedon levittämistä nykyaikana. On myös hyvä, että kirjastot kulkevat aikansa mukana ja tulevat paikkoihin, jossa monet kirjastojen asiakkaat jo ovat. Uusia teknologioita kannattaa hyödyntää ja niiden toimivuutta voi mitata halutessaan. Esimerkiksi Facebookin toimivuutta markkinoinnissa voisi mitata siten, että kiinnittää huomiota tykkääjien, kommentoijien ja uusien kontaktien määrään. Mitä enemmän kirjasto on aktiivinen, sitä enemmän yleensä tulee myös tykkääjiä.

Markkinointikanavia mietittäessä tulee tietenkin ottaa myös huomioon se, ettei sosiaalisen median kautta tavoita kaikkia asiakasryhmiä. Siksi markkinointi kirjastoissa on myös tärkeää. Esimerkiksi musiikkiosastoilla voitaisiin jakaa tietoutta Musiikkibasaarista esimerkiksi tiedottein ja esitteiden avulla. Esitteitä eli niin kutsuttuja ”flyereita” voi olla saatavilla lainauspisteillä ja niitä voi jakaa musiikkikirjastopalveluita käyttäville asiakkaille. Kirjasto voisi myös tehdä pieniä tietoisuuskampanjoita, joita voi kiinnittää esimerkiksi ilmoitustauluille tai tehdä mainoksen ilmoitustelevisioihin, joita nykyään on useissa kirjastoissa. Myös musiikin tiedonhakupäätöksen aikana asiakkaalle voisi kertoa Musiikkibasaarin olemassaolosta.

Musiikkibasaarin kannattaa mainostaa palveluitaan ehdottomasti sekä sosiaalisessa mediassa että myös kirjastoissa monin eri tavoin. Harvat kirjastojen asiakkaat vielä tietävät sen tarjoamista palveluista. Esimerkkinä tästä mainostin itse Musiikkibasaaria Facebookissa paljon musiikkikirjaston palveluita käyttävälle henkilölle. Hän ei ollut koskaan kuullutkaan Musiikkibasaarista. Hänestä palvelu oli erittäin toimiva ja hän aikoi jatkossakin käyttää sivuston palveluita etenkin musiikin tiedonhaussa. Mainostukselle on selkeästi siis tarvetta. Facebookissa voi luoda helposti sivut, joiden kautta tavoittaa käyttäjiä ja voi jakaa ajankohtaisia uutisia. Myös Twitter on tehokas ja nykyaikainen keino markkinoida palveluita. Useat kirjastot ovat jo Twitterissa ja esimerkiksi heitä voisi pyytää mainostamaan Musiikkibasaaria Twitterin kautta.

Osalla kirjastoista on omilla musiikkisivuillaan maininta Musiikkibasaarista, mutta myös hyvänä markkinointikeinoja ehdottaisin sitä, että Musiikkibasaari saataisiin kaikkien kirjastojen musiikkisivuille joko mainintana tai suorana linkkinä. Käyttäjät yleensä kiinnostuvat uusista ja ajankohtaisista asioista ja tutustuvat niihin, joten tällä tavoin Musiikkibasaaria saataisiin entistä enemmän myös asiakkaiden tietoisuuteen.

7.2 Pohdintaa opinnäytetyöprosessin toteuttamisesta

Opinnäytetyöni tarkoituksena oli esitellä Musiikkibasaaria palveluna ja selvittää, millainen tunnettuus Musiikkibasaarilla on kirjastoissa ja kuinka sitä voitaisiin markkinoida entistä paremmin myös kirjastojen asiakkaille. Tarkoitukseni oli myös selvittää mahdollisia puutteita palvelussa sekä kehitysehdotuksia sivustolle. Kyselyn avulla sain tärkeää tietoa Musiikkibasaarin tunnettuudesta sekä siitä, mihin Musiikkibasaarin palveluita yleisissä kirjastoissa käytetään.

Alusta asti oli selvää, että haluaisin oman opinnäytetyöni aiheen liittyvän tavalla tai toisella musiikkiin ja musiikkikirjastotyöhön, mutta lopullinen ”sysäys” työn aiheelle tuli ohjaavan opettajan kautta. Musiikkibasaarin tekijät olivat halunneet kartoittaa esimerkiksi Musiikkibasaarin tunnettuutta ja minulle suotiin oivallinen mahdollisuus toteuttaa tämä osana omaa opinnäytetyötäni. Aiheelle oli selkeää tilausta.

Tarkoituksena oli esitellä Musiikkibasaaria ja sen tarjoamia palveluita. Tavoitteena oli myös selvittää Musiikkibasaarin tunnettuutta yleisissä kirjastoissa. Mielestäni onnistuin molemmissa ja tuon työssä monipuolisesti esille Musiikkibasaariin liittyviä tietoja. Kyselyn tutkimustulokset eivät välttämättä ole merkittäviä pienen vastaajaprosentin takia, mutta ainakin ne voivat olla suuntaa-antavia.

Opinnäytetyön aikataulu oli kiireellinen ja käytin työhön vähemmän aikaa, kuin oli alun perin suunniteltu. Opinnäytetyön tekemiseen kului noin neljä kuukautta ja tein sitä melko tiiviisti kahden viimeisen kuukauden ajan. Nopeasta tahdista huolimatta sain kuitenkin opinnäytetyöstä mielestäni oman näköisen, joten olen siihen kohtuullisen tyytyväinen. Paljon parannettavaa ja kehitettävää varmasti olisi, mutta tällaisen aikataulun puitteissa tulos on kohtuullinen. Vaikeinta

työssä oli markkinointiosuuden kirjoittaminen, koska maksuttomien verkkopalveluiden markkinointi on niin erilaista kuin esimerkiksi voittoa tavoittelevien palveluiden markkinointi. Eniten aikaa vievää opinnäytetyön tekemisessä oli etsiä oikeita ja relevantteja lähteitä, koska aihe on niin uusi, ettei siitä ole kovin paljoa julkaistua materiaalia. Myös kyselyn tekemiseen liittyvät asiat veivät melko paljon aikaa, koska aluksi minun piti tutustua ja perehtyä Webropol-ohjelman käyttöön, sen jälkeen toteuttaa kysely ja selvittää paljon kirjastojen johtajien sähköpostiosoitteita.

Opinnäytetyöprosessissa mielestäni mielenkiintoisinta oli paneutua itse Musiikkibasaarin palveluihin ja testata niitä. Mielenkiintoista ja mieluisaa oli myös tehdä kysely käsitellystä aiheesta kirjastoille ja tutkia, millaisia vastauksia se tuotti. Koska aihe on uusi ja ajankohtainen, uskon opinnäytetyöni ajoituksen olevan oivallinen. Opinnäytetyöstäni on hyötyä Musiikkibasaarin toimitukselle sekä muuten Musiikkibasaarista tai musiikkikirjastotyöstä kiinnostuneille. Työtä voi pitää kattavana esittelynä aiheesta. Jatkotutkimus- tai opinnäytetyöaiheena voisi olla esimerkiksi käyttäjätutkimus Musiikkibasaaria jo käyttäville, jonka avulla kartoitettaisiin esimerkiksi käyttäjätyytyväisyyttä. Toinen opinnäytetyön aihe voisi olla Kysy musiikista -palveluun tulneiden musiikkiaiheisten kysymysten aihepiirien tutkiminen.

LÄHTEET

Almgren, P. & Jokitalo, P. 2011. Kirjasto 2011. Vaikutteita maailmalta. Helsinki: Avain.

Baer, T. 2011. Kirjastolehti. 7.6.2011. Hakupäivä 10.10.2013
http://kirjastoseura.kaapeli.fi/etusivu/jasen/lehtiarkisto?modeyksi=tulosta&teksti_id=20211&haut=uudet&ark=leht&laji=6.

Eloranta, K. 2008a. Meillä lähdettiin latvasta: Tampereen kaupunginkirjaston musiikkiosasto 50 vuotta. Tampere: Tampereen kaupunginkirjasto – Pirkanmaan maakuntakirjasto.

Eloranta, K. 2008b. Musiikki Suomen yleisissä kirjastoissa. Teoksessa H. Poroila (toim.) Hiljaisuudesta nousi musiikki: Suomen yleisten kirjastojen musiikkiosastojen 50 vuotta. Helsinki: Suomen musiikkikirjastoyhdistys, 9–62.

Granlund, N. 2013. Kirjastot.fi. Kysy kirjastonhoitajalta -vastaajatapaamisen satoa 2013. Hakupäivä 19.9.2013 <http://www.kirjastot.fi/fi-FI/kirjastopro/ajankohtaista/arkisto/tiedote/ajankohtaista-kirjastoalalla/kysy-kirjastonhoitajalta-vastaajatapaamisen-satoa>.

Haasio, A. 2012. Sosiaalinen media kirjaston palvelu- ja markkinointiviestinnässä. Teoksessa J. Saarti & P. Tuomi (toim.) Kirjastojärjestelmät vai kirjastot ilman järjestelmää. Kirjastojen tietojärjestelmien suunnittelu, hankinta ja käyttöönotto. Helsinki: Avain, 182–199.

Helinsky, Z. 2012. Pieni mutta tärkeä kirja kirjastojen markkinoinnista. Helsinki: Avain.

Järvilehto, J. 2011. Musiikkikirjastotyön on siirryttävä verkkoon - asiakkaat ovat siellä jo. Intervalli 24 (1), 16–18. Hakupäivä 1.10.2013, http://www.kaapeli.fi/~musakir/interval/Intervalli_2011_1.pdf.

Kirjastot.fi. 2013. Info. Hakupäivä 30.9.2013 <http://www.kirjastot.fi/fi-FI/toimitus/#YLEISESITTELY>.

Kirjastot.fi. 2013. Fono.fi. Äänitetietokanta. Hakupäivä 17.9.2013 <http://www.fono.fi/Esittely.aspx?>.

Kirjastot.fi. 2013. Suomen yleisten kirjastojen tilastot. Hakupäivä 15.10.2013 <http://tilastot.kirjastot.fi/fi-FI/tilasto.aspx?QueryId=8cc10407-9236-06d1-2d43-f24db8b90456&RefererUrl=%2ffi-fi%2ftilastohaku.aspx%3fQueryId%3d8cc10407-9236-06d1-2d43-f24db8b90456>.

Kirjastot.fi. 2013. Tietoa palvelusta. Hakupäivä 18.9.2013 <http://www.kirjastot.fi/fi-FI/kysy/tietoa-palvelusta/>.

Kirjastot.fi. 2013. Tuomas Pelttari Kirjastot.fi:n musiikkitoimittajaksi. Hakupäivä 26.11.2013 <http://www.kirjastot.fi/fi-FI/musiikki/ajankohtaista/arkisto/tiedote/ajankohtaista-musiikissa/tuomas-pelttari-kirjastot-fi-n-musiikkitoimittajaksi>.

Kysy.fi. Helsingin kaupunginkirjasto. 2013. Hakupäivä 19.9.2013 <http://www.kysy.fi/tietoa-palvelusta>.

Labs. 2011. Kirjastot.fi. Teimme kirjastojen musiikkihaun, joka tuntee Spotifyn. Hakupäivä 10.10.2013 <http://labs.kirjastot.fi/blog/teimme-kirjastoje-musiikkihaun-joka-tuntee-spotifyn>.

Musiikkibasaari. 2013. Hakupäivä 10.10.2013 <http://www.musiikkibasaari.fi/ota-yhteytta-musiikkibasaarin-toimitukseen/ota-yhteytta-toimitukseen/>.

Musiikkibasaari. 2013. Hakupäivä 23.8.2013 <http://www.musiikkibasaari.fi>.

Mäkelä, K. 2008. Musiikkikirjastojen tulevaisuus - Ei syytä turhaan pessimismiin. Intervalli 21 (1), 22. Hakupäivä 15.10.2013 <http://www.kaapeli.fi/~musakir/interval/Intervalli%201%202008.pdf>.

Naxos Music Library, Oulun kaupunginkirjasto. 2013. Sisäinen lähde. Hakupäivä 17.9.2013 <http://ouka.naxosmusiclibrary.com/>.

Pakarinen, A. 2012. Helsingin kaupunginkirjasto. Avoin - kirjastot, musiikki ja verkkojaku. Selvitys 12/2012. Hakupäivä 3.10.2013 http://sahkoisetsisallot.kirjastot.fi/sites/default/files/tiedostot/Avoin_musiikkiselvitys_0.pdf.

Poroila, H. 2008. Hiljaisuudesta nousi musiikki. Suomen yleisten kirjastojen musiikkiosastojen 50 vuotta. Helsinki: Suomen musiikkikirjastoyhdistys.

Poroila, H. 2010. Kohti musiikkibasaaria. Intervalli 23 (4), 15–17. Hakupäivä 23.8.2013 http://www.kaapeli.fi/~musakir/interval/Intervalli_2010_4.pdf.

Poroila, H. 2013. Music Bazaar - An Open Window on Finnish Music Library Web Services. *Fontes Artis Musicae*, 60 (2), 112–113.

Poroila, H. 2010a. Musiikkikirjasto - korvaamaton idea. Intervalli 23 (2), 3–4. Hakupäivä 14.11.2013 http://www.kaapeli.fi/~musakir/interval/Intervalli_2010_2.pdf.

Poroila, H. 2010b. Musiikin vaikutus ja arvo keskiöön. Intervalli 23 (2), 21. Hakupäivä 14.11.2013 http://www.kaapeli.fi/~musakir/interval/Intervalli_2010_2.pdf.

YouTube. 2013. Tietoja YouTubesta. Hakupäivä 3.10.2013, <https://www.youtube.com/yt/about/fi/>.

Musiikkibasaari

Musiikkibasaari on Lainan päivänä 2013 julkistettu valtakunnallinen musiikkipalvelu, joka toimii Kirjastot.fi -sivuston alla omana sivustonaan. Musiikkibasaarista löydät muun muassa Suomen musiikkikirjastoja ja musiikkikirjastojen tarjoamia palveluita sekä erilaisia, musiikkiin liittyviä hakupalveluja. Sivusto on tarkoitettu niin kirjastoalan ammattilaisille kuin kirjastojen asiakkaille. Sivuston ovat kehittäneet Heikki Poroila ja Jaska Järvilehto. Sivuston tarkoituksena on koota kaikki musiikkikirjastojen tarjoamat verkkopalvelut saman katon alle.

Sivusto on osoitteessa: www.musiikkibasaari.fi.

1. Onko Musiikkibasaari sinulle henkilökohtaisesti entuudestaan tuttu?

Kyllä

Ei

2. Käytätkö Musiikkibasaarin tarjoamia palveluita? Jos käytät, mitä palveluita?

3. Jos et ole vielä tutustunut Musiikkibasaarin palveluihin, mitä seuraavista voisit ajatella kokeilevasi?

Kysy Musiikista

Taidemusiikkisävellysten aihehaku

Hankalat musiikkinimet

- Soitinnimien ohjeluttelo
- Musiikkikirjastojen verkkopalvelut (Naxos Music Library, Kirjastojukeboksi, blogit)
- Löydä musiikkia (kotimaiset ja ulkomaiset tietokannat)

4. Onko kirjastollanne kiinnostusta tai mahdollisuutta tarjota jotain verkkopalvelua Musiikkibasaarin kautta?

5. Minkälaisia verkkopalveluita haluaisit Musiikkibasaariin nykyisten palveluiden lisäksi?

6. Musiikkibasaari-sivuston toiminta - Miten sivusto toimii teknisesti käytössä?

Erinomaisesti Melko hyvin En osaa sanoa Melko huonosti Huonosti

+ ○ ○ ○ ○ ○ -

7. Jos olet havainnut sivuston toiminnassa teknisiä ongelmia, mitä ongelmat ovat?

8. Muut terveiset Musiikkibasaarin toimitukselle?
